

Marko Uršič: Enivetok

Na krogovem obodu sta začetek in konec skupna, postavlja Marko Uršič za moto Heraklitov izrek v svoji knjigi Enivetok. Sprva je pri branju bolj važen pomen te čudne besede, ki označuje otok sredi Tihega oceana, na katerem so rjovele eksplozije atomskih bomb. Šele stran za stranjo obrača pozornost k motu, ki je usojen vsakemu preživljanju poti k resnici enega.

Enivetok je zaporedje filozofskih esejev ali en sam esej ali miselni vozeli še neugledane celote. Napisan je v traktatni obliki zaporedja sedmih poglavij, vsakemu pe načeluje osnovno izhodišče, ki mu sledijo oštevilčene eksplikacije.

Tekstu gre za izrazito konfrontacijo Heideggerjevega mišljenja biti s kritično teorijo Frankfurtške šole, zlasti z Adornovo negativno dialektiko kot njenim vrhom. Misel išče v tej alternativni izvorno sintezo obeh poti na prizadetem spoznanju, da pač pozitivno spoznanje celote ni več mogoče, da je eno morda za vselej izgubljeno. Tako esej ni dantejevski oris krogov pekla, marveč krogotok tostranskosti, v katerem gre tudi za razmišljanje o

zvezi med smrtjo in filozofskim mišljenjem, ki išče odgovor na vprašanje, ali je smrt dopolnjena človekova celo(vito)st in hkrati Nič. Budistična vzhodnjaška modrost, doživetje Tibetanske knjige mrtvih odpira dimenzije misli onkraj neposrednih skušenj. Na tej poti se misel vodnica v eseju zapogne k Subjektu in njegovi manifestaciji volje do moči, kot se kaže s sodobno znanostjo in tehniko in odpira problem alternativne tehnologije.

Logika Enivetoka Marka Uršiča je zasidrana na njem, na Enivetoku, otoku sredi Tihega oceana, ki je namesto nas skoraj deset let preživljal atomske poskuse. Misel potuje s svoje Itake, potuje zanjo. Da se doživetja ne zgubijo, jih mislimo, da misli ne zablodijo, jih zapišemo. In bremo vsaj, kadar ne tavamo, da ne utonemo v sebi, da se ne zgubimo, da ne zgubimo sebe. Zato je v dobi filozofiranja o filozofih Uršičeva knjiga misli vendarle zavzet poskus drugačnosti.

DUŠAN MERHAR